

РЕШЕНИЕ

№ 209

гр. Девня, 14.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ДЕВНЯ, II СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **ДИМИТЪР В. ВАСИЛЕВ**

при участието на секретаря **АНТОАНЕТА Д. СТАНЕВА**
като разгледа докладваното от **ДИМИТЪР В. ВАСИЛЕВ** Гражданско дело № 20233120100539 по описа за 2023 година

Предявен е иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ от И. Г. Ж., ЕГН *****, чрез адв. Ал. А. от ВАК, против Прокуратурата на Република България, за осъждане ответника да заплати сумата от 15 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди в следствие на обвинение в извършване на престъпление по чл. 213а, ал. 2, т.1 пр.1 и т.2 вр. ал.1 НК, последвано от окончателна оправдателна присъда ведно със законната лихва върху главницата, считано от 05.06.2017 г. до окончателното ѝ изплащане. Претендират се направените по делото разноски.

В исковата молба се излага, че ищеца е бил привлечен като обвиняем по жалба на лицето А. М. И. по ДП №2109/2017г. на РУ на МВР гр. Девня с повдигнато обвинение по чл. 213а ,ал. 2, т.1 пр.1 и т.2 вр. ал.1 НК. На 20.03.2017г. ищеца бил призован в РУ на МВР гр. Девня, да даде сведения по жалбата на горното лице. На 10.11.2017г. разследващия полицай С. Ж. е изпратила писмо до Началника на РУ на МВР гр. Девня с указание, да бъде извършена полицейска регистрация и такава е била извършена. На 21.11.2017г. ищецът бил привлечен като обвиняем за извършено престъпление по чл.213а, ал.2, т.1, пр.1 и т.2 вр. ал.1 НК за това, че с цел да принуди лицето А. М. И. да поеме имуществено задължение – да му заплати сумата от 1700 лв, го бил заплашил с насилие, като деянието било придружено със заплаха за убийство спрямо същото лице и с причиняване на същия на лека телесна повреда, изразяваща се в болка и страдание. На същата дата била взета мярка за неотклонение „ подписка „. По време на досъдебното производство ищецът не дал обяснения, тъй като същите биха стигнали до знанието на съгражданите му от гр. Вълчи дол, където живее и

работи, а там ищецът има изграден авторитет и е уважаван от съгражданите си и от живущите в района. Независимо от наведеното от защитата, че разследването и обвинението са проведени само по една версия въпреки събраните доказателства, установяващи гражданскоправни отношения и неизпълнение на договор и липсата на доказателства, установяващи оплакванията на уж пострадалия, с присъда №23/11.06.2018г. по нохд №84/2018г. на РС Девня ищецът бил признат за виновен в извършване на престъпление по чл.213а, ал.2, т.1, предл. 1 вр. ал.1 вр. чл.54 НК, като му било наложено наказание лишаване от свобода за срок от три години , изпълнението на което било отложено с изпитателен срок от 5 години и глоба в размер на 4000лв, като предявеният граждански иск бил уважен в размера на 3000 лв и отхвърлен за разликата до пълния предявен размер от 5000лв. Ищецът бил осъден да заплати и разноски в полза на ОД на МВР Варна и в полза на гражданския ищец. Ищецът обжалвал присъдата и с решение №294/15.11.2018г. по внохд №852/2018г. ОС Варна отменил присъдата на първоинстанционния съд, като делото било върнато за ново разглеждане от друг състав. При новото разглеждане на делото с присъда №6/26.02.2019г. по нохд №389/2018г. на РС Девня ищецът бил оправдан и гражданският иск бил отхвърлен като неоснователен и недоказан. Така постановената оправдателна присъда била протестирана с „ бланкетен „ протест от РП Девня. въз основа на този протест било образувано в НОХД № 542/2019г. на ОС Варна , по което дело с окончателно и неподлежащо на обжалване решение №129/05.06.2019г. оправдателната присъда била потвърдена изцяло. Към момента когато било повдигнато обвинението, също към настоящия момент, ищецът бил с чисто съдебно минало, не е извършвал каквито и да е криминални и противообществени прояви и няма регистрация за подобни неправомерни деяния. Неоснователното и несправедливо обвинение и продължителния процес довели до изключително травмиране на психиката. Преди това ищецът бил контактен, жизнерадостен, с добро самочувствие, с добро здравословно състояние, имал сравнително спокоен живот, добри взаимоотношения с близките, семейството и познатите си, съседите, колегите, представители на бизнеса в региона и представители на общинската администрация. Призоваването на ищеца да даде обяснения за нещо, което не бил извършил и дори не е помислял да извърши, повдигането на обвинение, предаването на съд, продължилите дълго досъдебно и общо четири съдебни производства станали достояние на близките му, съседите, роднините, жителите в малкото населено място и партньорите, с които ищецът работи. Налагало се нееднократно да отсъства от работа, за да се явява пред разследващия орган, а после и в съдебни заседания. Тези отсъствия създали проблем в дейностите на дружествата, в които ищецът бил управител , едноличен собственик на капитала и съдружник, тъй като не можел да създава ежедневната организация, да извършва контрол на работата и да се отзовава на търсенията на деловите партньори. По време на цялото наказателно производство и досега ищецът чувствал големи неудобства. Продължил да се чувства унижен, притеснен и несигурен, с ниска самооценка и с убеждението, че с него постъпват несправедливо. Затворил се в себе си, прекратил контактите дори с най-близките хора. Започнал, да се притеснява, какво ще си помислят близките и познатите му, че ще се промени отношението към него и към деловата му дейност на познатите и бизнес

партньорите му. Страхувал се, че ще започнат, да го свързват с криминални прояви и при най малкото подозрение към него и ще се отнасят като към човек „ втора ръка „ . Фактът на привличането му като обвиняем станал известен в цялата община и започнали злостни коментари по негов адрес. Когато ищецът срещал някого, виждал иронични усмивки, чувал шушукания по негов адрес зад гърба си. Не можел да спи, а когато заспивал, сънувал кошмари. Започнал често да изпитва недостиг на въздух и да се задушава. Престанал да се храни и отслабнал значително. Престанал да управлява автомобил, станал неспособен да води нормални разговори с околните. Зачестили случаите на повишено кръвно налягане и повишени стойности на кръвната захар, каквито до процесия случай не били налице. В ежедневната и деловата дейност доста по - бавно в сравнение с преди вземал нужните решения. Най – страшни били моментите, когато трябвало се налагало да обяснява на детето си , защо го търси полицията и да отговаря на въпросите му.

С оглед изложеното моли за положително произнасяне по така предявения иск.

Ответникът Прокуратурата на Република България депозира отговор на исковата молба. Оспорват се предявените искове по основание и размер. Излага се, че липсват доказателства за претърпени неимуществени вреди, пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение. Липсва медицинска документация, от която би могло да се направи извод за влошено здравословно състояние на ищеца. По отношение на ищеца е била наложена най – леката мярка за неотклонение „ подписка „ и обичайното му ежедневие поради това надали е било нарушено. Досъдебното производство е протекло в рамките на разумните срокове. Прави се възражение за погасяване по давност на претендираните лихви.

Въз основа на събрания по делото доказателствен материал се установява следната фактическа обстановка : Срещу ищеца И. Г. Ж. е било водено наказателно преследване за престъпление по чл.213а, ал.2, т.1, пр.1 и т.2 вр. ал.1 НК. На датата, на която е било повдигнато обвинението – 21.11.2017г, е била определена мярка за неотклонение „ подписка„. На 15.03.2018г. обвинителния акт е бил внесен за разглеждане пред компетентния Районен съд Девня, по който е било образувано нохд №84/2018г., приключило с присъда №23/11.06.2018г. , с която ищеца бил признат за виновен в извършване на престъпление по чл.213а, ал.2, т.1, пр.1 и т.2 вр. ал.1 НК и му било наложено наказание лишаване от свобода за срок от три години, изпълнението на което е отложено с изпитателен срок от 5 години и глоба в размер на 4 000лв., като предявения граждански иск бил уважен до размера от 3 000лв. По жалба на ищеца било образувано внохд №852/2018г. на ОС Варна, приключило с решение №294/15.11.2018г., с което присъдата на първостанционния съд била отменена и делото върнато за ново разглеждане от друг състав. След връщането му делото било образувано в нохд с №389/2018г. на РС Девня, приключило с присъда №6/26.02.2019г., с която ищецът бил признат за невиновен и бил отхвърлен предявения граждански иск. Оправдателната присъда била протестирана от РП Девня и делото изпратено за разглеждане от ОС Варна, който постановил решение №129/05.06.2023г. по внохд №542/2019г., с което потвърдил оправдателната присъда на РС Девня.

По делото са ангажирани от ищцовата страна гласни доказателства чрез разпита на двама души свидетели за установяване претърпените от ищцовата страна неимуществени вреди.

В своите изявления пред съда свидетелят А. В. Н., без родство и дела със страните, явства, че познава И. от 10-15 г., познава и семейството му. Излага, че ищецът има няколко фирми и заложна къща във Вълчи дол. Твърди, че след случилото се в разговор с ищеца разбрал, че той се е затворил и не желае да контактува и комуникира с хора, не вдига телефона си и не идва на събирания. Твърди, че бившият кмет на с. Караманите му е приятел, кръстника му е в Киселово и те му споделили, че се е говорило за проблемите на И.. Излага, че жената и детето на ищеца разбрали, че се водят дела срещу него, част от приятелите му се отдръпнали от него. Явства, че И. бил много притеснен за бизнеса си и че много хора са се отдръпнали от него. Твърди, че към настоящия момент има прогрес в положителна посока в състоянието му, вече като се съберат, гледат да не се връщат към темата, но ищеца определено е променен и не е същия човек отпреди случилото се. Свидателят го намира за по-мълчалив и разсеян. Твърди, че ищеца често е говорил за процеса, че се притеснява, както и детето, че го е питало, дали ще влезе в затвора. Излага, че по време на процеса и баща му бил болен. Свидателят не си променил отношението към него по това време, винаги го е чувствал като добър приятел.

В своите изявления пред съда свидетелят Л. А. Ш., без родство и дела със страните, твърди, че е приятел с ищеца от 7-8 години, познава и семейството му. Излага, че със сигурност след случилото се най-малкото И. бил непрекъснато притеснен и депресиран. Твърди, че с ищеца били компания семейни приятели, след като се разчуло за проблема на И., една част от общите им приятели се отдръпнали и останали по - малка част. Свидателят твърди, че ищеца не е агресивен човек, всичко, което знае, е от малкото пъти, когато е споделял с него. Явства, че на мястото, където ищеца работи, хората са се отдръпнали. Твърди, че И. се притеснявал постоянно, споделил, че детето му може да се травмира от ситуацията и въпросите, които му задава за полицията и затвора. Свидателят сега чувства, че ищеца е по-добре, но след това, което се случило, почти няма случай, да се съберат, не пропуска да спомене за отминалата ситуация. Излага още, че неговото отношение не се променило и той не се отдръпнал от И., но последният като цяло се затворил в себе си. Твърди, че в пъти, в които се виждали, винаги е бил притеснен за хората, работата и за това какво ще се случи с него за в бъдеще, покрай процеса били открити и заболяване на баща му.

Съдът възприема показанията на свидетелите в частта, в която изнасят данни за факти, базиращи се на непосредствените им впечатления и не противоречат на останалите приети за установени факти с оглед съвкупната преценка на всички писмени и гласни доказателства.

По делото е изслушана и приета комплексна съдебнопсихологическа и съдебнопсихиатрична експертиза, неоспорена от страните. Вещите лица излагат, че получените резултати за личността на освидетелствания говорят, че тя е тревожна,

впечатлителна, емоционално реагираща, предразположена към стрес, склонна към психосоматични прояви личност. Като цяло се очертава емоционално лабилна личност с висок невротизъм, очертават се изразени разстройства по скалите на емоционалната потиснатост, нарушаване на позитивните процеси. Като обобщение може да се каже, че при освидетелствания са налични данни за психотравмени преживявания, изблици на възбуда и емоционално напрежение; несигурност и очакване на негативни последици, подозрителност към околните; епизодично има страхови очаквания; влошаване на уменията за комуникация. Към периода на освидетелстването е налице разширен диапазон за емоционални преживявания – предимно в негативния емоционален спектър, като позитивния също присъства, но е по – слабо изразен. Има данни за тревожни преживявания, които са оказали негативен ефект върху психо – емоционалното състояние. Освидетелственият изпитва нужда от дълбоки и постоянни контакти с обкръжаващите го. Личността му лесно идентифицира себе си с отделни хора и явления и ако това отъждествяване се наруши, то освидетелственият лесно възприема това като катастрофа, водеща до рязък спад в настроението. По тази причина за да не допусне разпад в отношенията, освидетелственият се оттегля, за да избегне разочарование. В действителност тези личности се стремят да привлекат и удържат вниманието на обкръжението си, да получат тяхната оценка, стремят се да придобие и запази тези ценности. В ситуация на фрустрация, за тях са характерни интрапунитивни реакции - чувство за вина, гняв, насочен към себе си, автоагресия. На ситуацията на дезадаптация реагират инертно, пасивно. При освидетелствения може да се говори за дълготрайно емоционално състояние. Освидетелственият е със съхранен спомен за преживяно травматично събитие. Началото на съдебното дирене е изиграло роля за освидетелствения на стрес, като под стрес се разбира остро или продължително психическо и/или физическо натоварване, което може да доведе до общи психовегетативни разстройства и също до органични заболявания. Въздействието на стресогенните фактори зависи също от наличните индивидуални механизми за адаптиране и справяне. Освидетелственият не е успял да преработи стресовата ситуация и тя се е превърнала в психотравма за него. Характерът на случката е възприет като травмиращ, в резултат на което са настъпили разстройства и/или промяна в социалното и емоционално функциониране. Налице са налични симптоми, които включват епизоди на повтарящо се изживяване на травмата под формата на внезапно оживяване на минали сцени ("flashbacks") - за които се споделя; сънища или кошмари на фона на продължаващо чувство за страх и безпомощност, отчужденост от другите хора, липса на съзвучност спрямо заобикалящата среда и избягване на действия и ситуации, напомнящи за травмата - което е налице. Преживяването на/или узнаването за травматичен случай поставя предизвикателство пред личното чувство за безопасност на индивида, което води до чувство за ранимост и безпомощност. Авторитетът, който е имал освидетелствания пред обществото, е силно нарушен във връзка с процесния инцидент. Това все още не е преработено от освидетелствания като ситуация и следва да се отбележи, че се явява като персистираща афективна стимулация, която се отразява крайно негативно. Психологичното изследване не очертава данни за актуални компоненти на разстройства в когнитивните процеси, но за известен период от време е била засегната

личностовата сфера и социалното функциониране.

Съдът цени така представеното експертно заключение като обективно и компетентно дадено

При тази фактическа установеност съдът извежда следните прави изводи относно основанието на предявените искове:

Предявеният иск намира своето правно основание в разпоредбата на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ. Основанието за ангажиране на отговорността на Държавата е обективният факт, че спрямо лицето е било образувано наказателно производство, то е било привлечено в качеството му на обвиняем, като му е повдигнато обвинение за извършване на престъпление по НК, предаден е на съд и впоследствие оправдан от няколко съдебни инстанции. Това е достатъчно основание, за да се квалифицира обвинението като незаконно, независимо дали отделните процесуално следствени действия са били извършени в съответствие със закона и правомощията на съответния правозащитен орган. По ЗОДОВ незаконосъобразността се разглежда според крайния резултат от наказателното производство. Обвинението в престъпление е винаги неоснователно, когато обвиняемият е оправдан. Отговорността на Държавата е обективна - може да бъде ангажирана независимо от това дали вредите са причинени виновно от съответното длъжностно лице, действало от името на съответния държавен орган. За казусът съдът приема, че са налице всички елементи от фактическия състав на чл.2, т.3 ЗОДОВ, обосноваващи призната по съответния ред незаконност на действията на правозащитните органи: първо, повдигане на обвинение в извършване на престъпление и свързаните с това последващи действия, напр. предявяване на обвинението, разпит на обвиняемия, предявяване на обвинението и т.н., съдебна фаза на производството пред няколко съдебни инстанции, и второ, оневиняване на обвиняемия. Съгласно чл.7 ЗОДОВ искът за обезщетение следва да се предяви срещу органа, от чиито незаконни актове и действия са причинени вредите. Отговорност в случая носи Прокуратурата, която е упражнявала ръководство и надзор, като е контролирала хода на разследването, подготвила и внесла обвинителен акт срещу ищеца, поддържала обвинението до приключване на съдебната фаза на процеса, впоследствие е внесла и протест срещу постановената оправдателна присъда.

По делото се установи от събраните доказателства, че в резултат на повдигнатото обвинение в извършване на престъпление по чл. 231а, ал.2, т.1, пр.1, и т.2 вр. ал.1 НК, по което след това е бил оправдан с влязла в сила присъда, се е нарушило емоционалното равновесие и са настъпили неблагоприятни последици в психо-емоционалното състояние на ищеца И. Г. Ж.. Същият съгласно експертното заключение е претърпял негативни емоционални преживявания, авторитетът, който е имал пред обществото, е бил нарушен, във връзка с процесния инцидент, което още не е преработено от освидетелствания. Съгласно свидетелските показания през периода на наказателното преследване ищеца е живял под напрежение и несигурност в доброто отношение на своите съграждани и приятели, характерът му се е променил в посока според вещите лица на интровертност - затвореност, ограниченост на споделянето, изборност на контактите, трудно допускане на останалите до

въгрешните си преживявания, затруднения в емоционалния контакт и резонанс.

Размерът на обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Последната зависи от конкретните обстоятелства на казуса като характер и степен на увреждане, начин и обстоятелства, при които е получено, последици, продължителност, възраст на увредения, обществено и социално положение. Както вече съдът упомена вредите, които произтичат като пряка и непосредствена последица за ищеца, са негативната промяна в емоционалното поведение на ищеца и накърняване на авторитета и репутацията му. При определяне размера на обезщетението съдът отчита и възрастта на ищеца към датата на започване на наказателното производство спрямо него – 29 г., тежестта на престъплението, за което е повдигнато обвинение – престъпление по чл. 213а,, ал.2, т.1, пр.1 и т.2 вр. ал.1 НК, за което се предвижда лишаване от свобода от две до осем години и глоба от три хиляди до пет хиляди лева. Съдът отчита и продължителността на наказателното производство през периода 21.11.2017 г. - 05.06.2019 г., както и обстоятелството, че спрямо ищеца е била взета най-леката мярка за неотклонение “подписка“. Съдът отчита и обстоятелството, че свидетелите като приятели на ищеца не са изгубили доверие в него, продължили са да го търсят.

С оглед всички тези установени по делото конкретни обстоятелства съдът намира, че справедливо обезщетение за претърпените от ищеца горепосочени неимуществени вреди е сумата от 8 000 лева, до който размер следва да бъде уважен предявения главен иск за обезвредата им. Съдът намира, че размера от 8 000 лв. удовлетворява обществения критерий за справедливост при съществуващите в страната обществено – икономически условия на живот, конкретните обстоятелства по делото и съдебната практика, а над размера от 8 000 лв. до предявения размер от 15 000 лв. предявения иск следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

По отношение направеното възражение за погасяване по давност претенцията за присъждане на лихви, направена с отговора на исковата молба, съдът намира същата за частично основателна. Началният момент на забавата е не от 05.06.2017г., както е посочено в исковата молба, а от влизане в сила на оправдателната присъда по отношение на всички деяния, предмет на иска по чл. 2, ал.1, т. 3 от ЗОДОВ, като в конкретния случай това е датата 05.06.2019 г. От този момент следва да се присъди и лихва за забава. Давностният срок на това притезание е три години съгласно разпоредбата на чл. 111, б. „в“ ЗЗД. Исковата молба, с предявяването на която се прекъсва давността, е подадена на 18.05.2023г. , поради което искането за присъждане на законна лихва следва да се отхвърли като неоснователно за периода от 05.06.2017г. до 17.05.2020г.

Съгласно практиката на ВКС при частично уважаване на иск по ЗОДОВ ищецът не дължи държавна такса в размер на 4 % от цената на отхвърления иск и съдебно – деловодни разноски - така напр. Решение по гр.д. № 1092/2011 г. на III гр. отд. на ВКС. С оглед изхода на делото ответника следва да заплати на ищеца на основание чл.10, ал.2 ЗОДОВ разноските, които е направил по водене на делото в размер на 10 лева държавна такса и 1000 лева за възнаграждение на вещи лица. Следва да бъде осъден ответника да заплати на

ищеца и разноски за възнаграждение на един адвокат съгласно чл.10, ал.3 ЗОДОВ в размер на 933, 33 лева съразмерно с уважената част от иска.

Съгласно изложеното съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА ПРОКУРАТУРАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, гр. София, ул. “ Витоша “ №2, да заплати на И. Г. Ж., ЕГН *****, с адрес: гр. В. д., ул. “ Т. “ №**, обезщетение за причинени неимуществени вреди от незаконното обвиняване в извършване на престъпление, за което е оправдан с влязла в сила присъда № 6/26.02.2019г. по НОХД № 389/2018г. по описа на РС – Девня, потвърдена с решение № 129/05.06.2019г. по ВНОХД № 542/2019г. по описа на ОС – Варна, в размер на 8 000 лева / осем хиляди лева / ведно със законната лихва върху сумата от 18.05.2020г. до окончателното ѝ заплащане, като ОТХВЪРЛЯ като неоснователен иска за обезщетение за неимуществени вреди в останалата му част - над размера от 8 000 лева до претендирания размер от 15 000 лева и за периода от 05.06.2017г. до 17.05.2020г.

ОСЪЖДА ПРОКУРАТУРАТА на РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, гр.София, ул.”Витоша” №2, ДА ЗАПЛАТИ на И. Г. Ж., ЕГН *****, с адрес: гр. В. д., ул. “ Т. “ №**, сумата в размер на 1943,33 лева /хиляда деветстотин четиридесет и три лева и 33 стотинки/ за платена държавна такса, адвокатско възнаграждение и разноски за съдебна експертиза на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ

Решението подлежи на обжалване пред Варненски окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Девня: _____